

Warszawa, 13 listopada 2023

Ku energetyce jutra z zachowaniem konkurencyjności i bezpieczeństwa

Apel Warszawski Krajowej Izby Gospodarczej w sprawie koniecznych do uwzględnienia priorytetów i najpilniejszych działań dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, przy zachowaniu i konkurencyjności gospodarki w czasie transformacji ku energetyce jutra

Po wyjątkowo trudnych ostatnich latach dla światowej gospodarki, obciążonej ograniczeniami pandemii a następnie działaniami wojennymi w Ukrainie, na koniec 2023 r. sytuacja w obszarze energii i paliw uległa pewnej stabilizacji. Interwencja podjęta w zakresie cen gazu i energii elektrycznej przez państwa członkowskie na przełomie 2022 i 2023 r. przyniosła doraźny skutek i wpłynęła na względną stabilizację rynków. Jednocześnie podjęto próbę zmiany reguł rynkowych, tak aby mitygować skutki zaburzeń w globalnej gospodarce i nie powodować skoków cen energii dla przemysłu i gospodarstw domowych.

Należy spodziewać się, że wprowadzone krajowe i europejskie regulacje ograniczające wysokość cen energii dla odbiorców wrażliwych zakończą się zgodnie z wprowadzanymi nowymi zasadami europejskiego rynku energii. Konieczne są więc pilne działania dla wzmocnienia krajowej energetyki, która powinna umożliwiać utrzymanie konkurencyjności krajowej gospodarki i możliwości rozwoju przedsiębiorstw.

Opublikowane i konsultowane w tym roku przez Rząd założenia korekty polityki energetycznej państwa (PEP 2040) dostosowują kierunki transformacji do nowych globalnych warunków na rynku paliw i energii. Wyraźnie zostało zwiększone tempo rozwoju źródeł odnawialnych, ze zmniejszeniem wykorzystania gazu jako paliwa przejściowego w transformacji. Wskazano potrzebę utrzymania części bloków węglowych w dłuższym okresie, w nowych reżimach pracy i dla dostarczania koniecznych usług regulacyjnych i jakościowych niezbędnych dla KSE. Umożliwi to zwiększanie udziału produkcji energii ze źródeł OZE. Pozwoli także na wzmocnienie nowego, czwartego filara korygowanej polityki – suwerenności energetycznej, uzupełniając wcześniejsze trzy: sprawiedliwą transformację, budowę zeroemisyjnego systemu energetycznego i poprawę jakości powietrza.

Krajowa Izba Gospodarcza

ul. Trębacka 4, 00-074 Warszawa, tel.: +48 (22) 630 96 00, e-mail: kig@kig.pl, www.kig.pl

Energetyka jutra to skrót myślowy. Obejmuje ona bezpieczne działanie systemu elektroenergetycznego w 2024 r., jak i to, co wydarzy się za lat dziesięć.

Ostatnie lata to dynamiczny przyrost mocy w instalacjach fotowoltaicznych, ale także pierwsze przypadki, kiedy nadmiar energii elektrycznej ze źródeł pogodozależnych wymusił wyłączenie części instalacji OZE podczas szczytu produkcji energii słonecznej.

W najbliższych latach oddane zostaną do eksploatacji pierwsze morskie farmy wiatrowe. Mozolnie, ale do przodu, postępują projekty dużych elektrowni jądrowych. Polskie przedsiębiorstwa niezwykle dynamicznie przystąpiły do udziału we wdrażaniu technologii małych reaktorów jądrowych. Kiedy realne jest oddanie do eksploatacji pierwszej elektrowni jądrowej? Kiedy powszechnie dostępne będą magazyny energii dużych pojemności i dużych mocy? Kiedy realne stanie się zwiększenie elastyczności systemu, niezbędnej dla wykorzystania zwiększającej się produkcji ze źródeł bezemisyjnych?

Dopóki nie będą znane odpowiedzi na powyższe pytania, stabilną moc do krajowego systemu wciąż muszą zapewniać istniejące elektrownie węglowe. Ilość produkowanej w nich energii elektrycznej musi jednak systematycznie spadać, obniżając ślad węglowy w krajowym miksie. Ślad węglowy bowiem stanowić będzie także o konkurencyjności produktów wytwarzanych przez krajowy przemysł i ich zdolności do sprzedaży na rynkach europejskich.

Biorąc pod uwagę powyższe APELUJEMY o:

Zaplanowanie bardziej intensywnego rozwoju źródeł odnawialnych, skorelowanego z rozwojem narzędzi zwiększania elastyczności systemu (magazynowanie energii, usługi systemowe, wykorzystanie źródeł rozproszonych i prosumenckich w powiązaniu z łączeniem sektorów energii elektrycznej i ciepła oraz autokonsumpcja energii), zgodnie z oczekiwaniem społecznym i wymaganiami krajowej gospodarki dla utrzymania jej konkurencyjności. Wymaga to zmniejszenia barier i utrudnień regulacyjnych.

Intensyfikację przebudowy systemów przesyłowego i dystrybucyjnych w celu likwidacji barier technologicznych dla rozwoju energetyki rozproszonej i prosumenckiej. Apelujemy o lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury wyłączanych trwale źródeł węglowych.

Dostosowanie programu górnictwa węgla kamiennego i brunatnego do zaktualizowanych potrzeb zabezpieczania dostaw paliwa dla węglowych źródeł wytwórczych z zachowaniem konkurencyjności wytwarzania energii z węgla, w interesie krajowej gospodarki i zgodnie z czwartym filarem PEP – suwerenności energetycznej.

Korektę legislacji europejskich w zakresie ograniczenia funkcjonowania Systemu ETS jako instrumentu finansowego, oraz faktycznego wykorzystywania przychodów budżetowych ze sprzedaży uprawnień EUA dla finansowania inwestycji, których celem jest obniżanie emisyjności i przebudowa systemów dystrybucyjnych energii.

Przed nami kolejny szczyt klimatyczny COP 28, który zdecyduje o kolejnych krokach społeczności świata w przeciwdziałaniu zmianom klimatu i adaptacji do nich. Niezależnie od pilnej potrzeby kontynuacji tych działań pamiętać należy o lekcji, jaką otrzymaliśmy w latach 2022-2023, kiedy na skutek napaści Rosji na Ukrainę wystąpiły braki surowców energetycznych i pojawiła się perspektywa zimnych mieszkań. Groźba konfliktów zbrojnych wciąż jest realna. Do troski zatem o klimat należy dołączyć troskę o bezpieczeństwo i suwerenność energetyczną Unii jako całości i poszczególnych jej Państw. Żadne Państwo europejskie samodzielnie nie jest suwerenne, ale UE jako całość może być suwerenna, także energetycznie.

Tempo transformacji technologicznej powinno uwzględniać następujące PRIORYTETY:

- **bezpieczeństwo energetyczne** – jako gwarancja pewności i jakości dostaw energii elektrycznej i ciepła, dla utrzymania komfortu energetycznego konsumentów i konkurencyjności gospodarki. Wymaga to realizacji transformacji technologicznej wytwarzania energii i ciepła przy optymalnym wykorzystaniu dostępnych komercyjnie nowych technologii oraz zagwarantowanych dostawach paliw, surowców i technologii niezależnie od globalnych zakłóceń oraz wykorzystania lokalnej aktywności i uwzględniania lokalnych potrzeb z udziałem samorządów,
- **dostęp do niskoemisyjnej energii elektrycznej i ciepła**, która pozwoli zachować konkurencyjność gospodarki i dobrostan konsumentów. Minimalizacja kosztu dostaw wymaga odpowiedniej optymalizacji technologicznej w okresie transformacji. Wymaga to długoterminowego zagwarantowania dostępu do paliw i surowców na przewidywalnych i kontrolowalnych warunkach oraz rozwoju w kraju i wykorzystywania nowych technologii obniżających koszty dostaw energii i ciepła,
- **systematyczne obniżanie śladu węglowego** w wytwarzanej energii elektrycznej i produktach końcowych, dzięki skutecznej transformacji technologicznej z wykorzystywaniem najbardziej efektywnych źródeł bezemisyjnych, z zapewnieniem dostaw energii po kosztach pozwalających utrzymać konkurencyjność gospodarki,
- **ograniczanie oddziaływania energetyki na otoczenie i środowisko** także w odniesieniu skutków do innych niż konsekwencje emisji CO₂. Ten priorytet w okresie transformacji energetycznej realizowany powinien być poprzez rozwój źródeł bezemisyjnych i zmniejszanie oddziaływania na otoczenie (Gospodarka Obiegu Zamkniętego) oraz obniżaniem emisyjności przez istniejące dotychczasowe podstawowe źródła wytwórcze (instalacje CCS i inne podobne działania).